

AVAR ANTON Az Izsó család ismeretlen címereslevele

The unknown patent of arms of the Izsó family

About 3% of Hungarian patents of arms ever issued exists now in public collections, therefore any information about ones in private hands is valuable. The patent of arms granted by King Matthias II to István Isoó and his family on 16 March 1618 was offered for publication by István Izsó, a direct descendant of the grantee. An interesting feature of the granted coat of arms is that the painted miniature and the blazon do not fully correspond. An opinion from 1907 states that the written blazon should be considered legally superior to the painted image in a patent of arms. I think that is not so simple, firstly because in earlier times the majority of Hungarian patents of arms lacked a blazon, secondly because in later times in the procedure of issuing such grants the image appeared first, and the blazon was formulated later. The patent of arms of the Izsó was proclaimed at the assembly of the nobility of Borsod County on 16th May 1619. The charter was subscribed by the King, then countersigned by Archbishop Péter Pázmány as chief chancellor and Lőrinc Ferenczffy as secretary of the Hungarian Chancery. A rich ornament runs around the edges of the document, showing coloured birds, parrots, an angel, puttoes, a tropaion, and musical instruments. The use of a double seal and the decoration refers to a possibly good financial situation of the family.

A magyarországi közgyűjtemények közül messze a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (MNL OL) őrzi a legtöbb eredeti címeres nemeslevelet és rangemelő oklevelet, jelen ismereteink szerint valamivel több, mint 2200 darabot. Ezen túlmenően az MNL megyei tagintézményeiben összesen további mintegy 930 ilyen irat található, valamint a különböző könyvtárakban és múzeumokban elszórva lehet még egy-kétszáz. Ezt összevetve a valaha kiadott magyar címer- és nemességadományoknak a szakirodalomban hagyományosan mintegy százezerre becsült mennyiségével megállapítható, hogy határon innen a kutatás számára ezeknek mindössze bő három százaléka hozzáférhető eredetiben. Ennek fényében különösen értékes és figyelemre méltó minden olyan információ, amely a máig magánkézben található és védettség alatt nem álló eredeti armálisokra vonatkozik, hiszen ezekről csak a tulajdonos önkéntes, a történettudomány számára pótolhatatlan jelentkezése alapján szerezhetünk tudomást.

Így került folyóiratunk látóterébe az Izsó (Isó, Isoó) család Bécsben, 1618. március 16-án kelt címereslevele is, amelyet maga a tulajdonos, a család egyenes ági leszármazottja, az armális adományosának druszája, dr. Izsó István ajánlott fel közlésre. A meglehetősen viharvert állapotú oklevél latin nyelvű szövege a korban megszokott terjengősséggel arról szól, hogy II. Mátyás magyar király (1608–1619) magyar nemességet és címert adományoz Izsó Istvánnak, általa pedig feleségének: Király Orsolyának, egyik fiának: Izsó Györgynek, az ő feleségének: Dancsik Dorottyának és gyermekeiknek: Izsó Jánosnak, Istvánnak és Annának; István másik fiának: Izsó Mihálynak és feleségének: Lengyel Katalinnak, valamint fiaiknak: Izsó

Ambrusnak és Mártonnak; István harmadik fiának: Izsó Andrásnak és az ő lányának: Izsó Katalinnak a férjével: Czakó Mártonnal, valamint Földes Istvánnak, az ő feleségének: Izsó Erzsébetnek és lányuknak: Izsó (sic!) Annának. Ebből a felsorolásból az Izsó család 17. század elején élt tagjainak három generációja rajzolódik ki, bár van egy-két bizonytalan pont: Izsó András feleségének a nevét nem találjuk a szövegben (talán már nem élt ekkor?), illetve nem világos, hogy Földes István és Izsó Erzsébet leányának vezetékneve miért Izsó. Ezek a kérdések azonban már a genealógia segéd tudományának körébe tartoznak, tisztázásuk túlmutat a jelen oklevélközlés határain.

A szöveg alatt a 16. század közepére kialakult magyar kancelláriai rend szerint baloldalt II. Mátyás király, jobboldalt pedig a főkancellár, Pázmány Péter esztergomi érsek (hivatalban: 1616–1637), valamint a kancelláriai titkár, Ferenczffy Lőrinc (hivatalban: 1610–1640) saját kezű aláírásai láthatók. Külön forrásértéket képvisel az az egysoros, szintén a kancellária valamely hivatalnokának, talán Ferenczffynak a kezétől származó feljegyzés, amely a plica belső szélén olvasható, és amelyből kiderül, hogy Izsó István érdekében Heves vármegye járt közben a királynál. A nemességadományozásnak majd csak az 1630. évi XXX. törvénycikk 1. paragrafusában szabja feltételül a három királyi tanácsos vagy egy vármegye általi ajánlást.

Az oklevél bal felső sarkában található miniatúráján látható címerábrázolás a következő: zölddel és vörössel vágott pajzsban balra fordult ágaskodó arany griff, amely lefelé álló jobb- és balra fordult tornasisakon a pajzsbéli griff ismétlődik növekvő

1. kép – Izsó István címereslevelének miniatúrája, 1618
(magántulajdon)

2. kép – Becse Balázs címereslevelének miniatúrája, 1618
(MNL OL R 64 - 1. - 201.)

3. kép – Az Izsó-armális kettőspecsétjének előlapja
(magántulajdon)

4. kép – Az Izsó-armális kettőspecsétjének hátlapja
(magántulajdon)

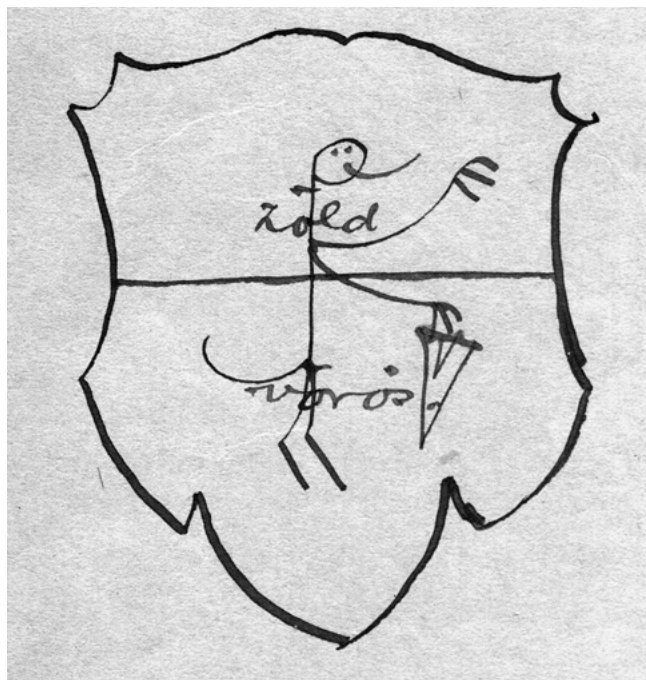
6. kép – Izsó István címerlevelének részlete
(magántulajdon)

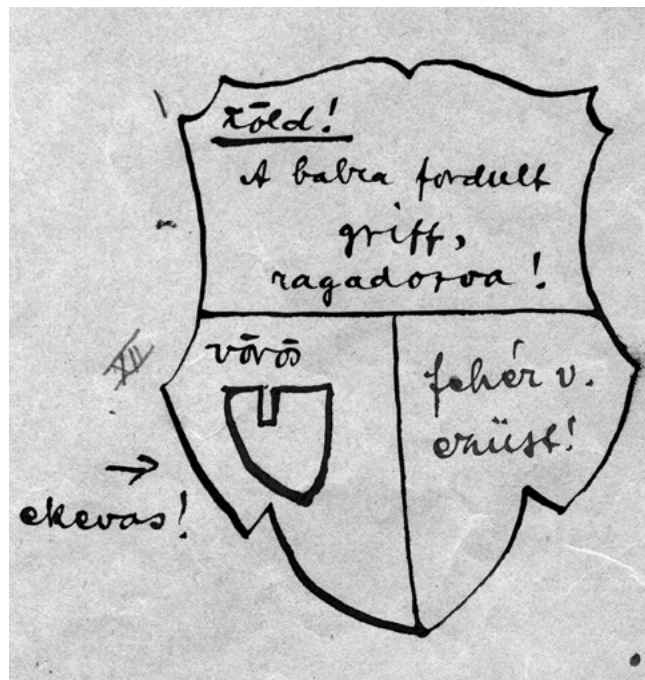
7. kép – Becse Balázs címerlevelének részlete
(MNL OL R 64 - 1. - 201.)

8. kép – Lapszáldísz Izsó István címerlevelén
(magántulajdon)

9. kép – Horváth István rajza az oklevélbeli Izsó-címerről (MNL OL Y 1 – I. 178/1907 [ikt. sz. 242/1907])

10. kép – Horváth István rajza a címer általa helyesnek vélt változatáról (MNL OL Y 1 - I. 178/1907 [ikt. sz. 242/1907])

helyzetben. A sisaktakarók jobbról fekete–arany, balról vörös–ezüst mázuák. A visszafogott, de mégis igényes kidolgozású címerszőnyegen a kétfelől szimmetrikus bemélyedéssel ellátott, ún. reneszánsz pajzsba foglalt címer két korinthiszi oszlopon nyugvó boltív által alkotott fülkében (*aedicula*), damaszkolt háttér előtt látható. Az oszlopok talpzatain egy-egy szembenéző arany oroszlánfej van, felül a boltíven kétfelől egy-egy színes szárnyú puttó helyezkedik el, akik a császári kétfejű sas mellére helyezett koronás magyar kiscímert keretező olaszkoszorút tartják. Az Izsó-címer mellett alul kétoldalt Magyarország és Csehország mai szemmel nézve kissé pontatlanul ábrázolt (előbbi jobb felében hét vágás helyett négy ezüst pólya van, az utóbbiban pedig az oroszlán fejről hiányzik a korona) címerei helyezkednek el. Magyarország kiscímere tehát kétszer is szerepel a festményen.

A szokványos szerkezetű oklevélszöveg a Jagelló-kor óta nagyjából állandósult módon tartalmazza a címer leírását is, amely viszont némileg zavarba ejtő módon különbözik a festményen látható változattól. A szöveg alapján a pajzs vágott, felül zöld, alul vörössel és ezüsttel hasított, és ezek közül a zöld mezőben van az egész griff, a vörös mezőben önmagában lebeg az ekevas, az ezüst mező pedig üres. A címerlevelet Isoó József és István 1907-ben nemességigazolási célból bemutatta az Országos Levéltárnak, és ekkor Horváth Sándor levéltári fogalmazó készített róla leírást.¹ Horváth is kitért a szöveg és a festmény különbségeire, majd a szöveg szerinti, háromfelé osztott pajzs helyessége mellett foglalt állást. Ennek alapján az Országos Levéltár a háromosztatú, az eredeti címerlevél miniatúráján láthatótól kompozíciójában lényegesen különböző

címerváltozatot hitelesítette az Isoó család ősi címereként. Az ügyiratban ennek indoklásául Komáromy András tollából az a hagyományos felfogás² szerepel, mely szerint: ha az armálisban a festett címer és a szöveges leírás eltér egymástól, akkor jogilag a szöveg az irányadó, mivel a festmény szerinte a szöveg alapján készült, a festő pedig nem volt szükségképpen járatos a címer-tanban. Ez azonban nem feltétlenül ilyen egyszerű. 1405-től, az első festett címerképes magyar címerlevél megjelenésétől kezdve majd egy évszázadig túlsúlyban voltak az olyan oklevelek, amelyek egyáltalán nem írták le a címert, csak utaltak a megfestett miniatúrára. Csak a 15. század végétől, a 16. század elejétől lett általános, hogy a címerlevelek képet és leírást egyaránt tartalmaztak. Ezen korai időszakban tehát egyértelmű, hogy a csupán a címerfestményben ábrázolt címer teljes mértékben érvényes és hiteles volt, szöveges leírás híján nem is lehetett másként. A másik jelenség, amely miatt nem lehet csak úgy kijelenteni, hogy a címerfestmény másodlagos jelentőségű, a 16. század közepétől elterjedő³ címerkérő folyamodványok alkalmazása. Ezeken már a legkorábbi példányoktól⁴ kezdve rajta volt a folyamodó által kért címer (amely az esetek túlnyomó többségében változtatás nélkül⁵ került a címerlevélbe), amely

2 A szakirodalomban pl. Feiszt György: Rövid magyar címer-tan és pecsét-tan. (Történelemszakköri füzetek 15.) Budapest, 1986. 55.

3 A kért címer képének a király elé terjesztésére már Zsigmond király idejéből ismerünk utalásokat, ld. pl. A Hunyadiak címerlevelei 1447–1489 (Szerk. Avar Anton.) Bp., 2018. 43.

4 Kincse Mihály 1553 (MNL OL R 64 - 1. - No. 13/b), Tinódi Sebestyén 1553 (MNL OL R 64 - 1. - No. 14/b), alszászi Vitál András 1564 (MNL OL E 148 - 24. - No. 13.), Thury Gáspár, István és János 1566 (MNL OL Hajdú-Bihar Megyei Levéltára-IV.A.12/b.1. sz. n. Tury), harsányi Kis Mihály 1569 (MNL OL R 64 - 2. - No. 88.), Nagy Péter 1569 (MNL OL R 64 - 1. - No. 32/b) stb.

5 A kancellárián csak a 18. század elejétől volt állandó heraldikus (címerinspektor) alkalmazásban (ld. Kóta Péter: Címerinspektori hivatal a XVIII.

1 Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (a továbbiakban: MNL OL) Y 1 - I. 178/1907 (ikt. sz. 242/1907).

azonban a *supplicatio* szövegében soha nem volt leírva. A király tulajdonképpen az elé terjesztett folyamodványon látható címerfestményt látva hagyta jóvá az egész nemesség- és címeradományozást, majd ennek a képi címertervnek az alapján megfogalmazták és letisztázták a címereslevél szövegét, végül vagy a még mindig a kancellárián lévő folyamodvány képe, vagy pedig a megfogalmazott szöveg alapján elkészült a címerminiatúra. Megállapítható tehát, hogy egy kora újkori magyar címeradomány keletkezésének folyamatában előbb született meg a címer képi ábrázolása, mint szöveges leírása. Logikailag tehát a címerfestmény legalább olyan súllyal kellene, hogy a latba essen, mint a szöveg, a magyarországi joggyakorlatban azonban mégis a szöveget tekintették fontosabbnak, ahogy Komáromy is írta, hiszen például egy nemességigazolási eljárásban egy armálisnak egy hiteleshely által kiadott, címerkép nélküli hiteles másolatát éppen olyan bizonyító erejűnek tekintették, mint az eredeti címereslevelet. Nem lehet említés nélkül elmenni azon oklevelek mellett sem, amelyeknél kihagyták ugyan a címerfestmény helyét, de nem festették meg, vagy csak később, egyértelműen nem a kancellárián. Ezeknél – képi ábrázolás híján – nyilván csak a szöveg számíthat, de éppúgy érvényesek voltak, mint kifestett társaik. Összességében egy eredeti, a magyar királyi kancellárián szabályosan kiállított címeres nemeslevél és a benne adományozott címer mindenféleképpen érvényes volt, akkor is, ha csak címerfestmény volt benne, akkor is, ha csak szöveges leírás, és akkor is, ha mindkettő. A kérdést tehát véleményem szerint nem lehet egyértelműen eldönteni, végső soron inkább az számít, hogy maga a család az évszázadok során mikor milyen címerváltozatot használt, ez pedig természetesen többnyire a címeres nemeslevélén látható képen alapult.

A 16. század második felétől elterjedő vármegyei kihirdetésről szóló záradék a szokásos helyen, az oklevél felhajtásának (*plica*) jobb szélén helyezkedik el. Megtudhatjuk belőle, hogy az Izsó család armálisát éppen négyszáz éve, 1619. május 16-án hirdették ki a megyei nemesség előtt Borsod vármegye Edelényben tartott pecsételősztékén (*sedes sigillatoria*), amikor idősebb Szirmay Pál volt az alispán, Szendy János, Lakos János és Szirmay Mihály pedig a szolgabírók. A záradékot annak rendje és módja szerint a vármegye akkori jegyzője, Miskolczi Miklós vezette rá az eredeti címereslevélre.

Az oklevelet a már említett főkancellárnál, Pázmány Péternél őrzött felségpecséttel, egészen pontosan II. Mátyás második, 1612-es császárrá koronázásától haláláig használt magyar királyi kettőspecsétjével erősítették meg. A pecsétet sajnos az oklevél bekereteztetése miatt elválasztották az oklevélétől, de szerencsére a zsinórral együtt megvan, kisebb kopásoktól eltekintve teljes épségben. Érdekesség, hogy ehhez a pecséhez 1612 után (feltehetően 1613-ban)⁶ nem véstek új *typariumot*, hanem az első kettőspecsét eredetileg 1610-ben

században. *Turul*, 69 [1996] 28–34.), a megelőző időszakból csak szórványos és névtelen adataink vannak a címerek adományozás előtti ellenőrzéséről, javításáról. Ilyen kancelláriai javítások láthatók több kora folyamodvány címerfestményein is: az előző jegyzetben említettek közül alszászi Vitál, harsányi Kis és Nagy folyamodványaiban.

⁶ 1613-ban vésték meg (szintén a császárrá koronázás miatt) II. Mátyás új – harmadik – titkospecsétjét is. Ép, a felső korona arbronsának belső ívén az MDCXIII évszámmal ellátott lenyomata: MNL OL R 64 - 1. - No. 195.

készített⁷ pecsétnyomóját alakították át, amit egészen III. Károly koráig újra és újra megismételtek.⁸

Ami az Izsó-armális külalakját illeti, törzsszövege elegáns, kissé jobbra dőlő kancelláriai írással, fekete tintával íródott, ebből arany festékkel írva csak Izsó István neve és a *scutum* (pajzs) szó, valamint az uralkodói címsor (*intitulatio*) első négy sora emelkedik ki. Az intituláció első két szavát (*Nos Matthias*) nagyméretű antikva betűkkel, a folytatást pedig előbb nagyobb, díszesebb (*Dei gratia*), majd kisebb, egyszerűbb gótikus írással vetették pergamenre.

Az armális nem csak kettőspecsétje, hanem gazdag lapszéli díszítőfestése miatt is különleges, II. Mátyás címereslevelei közül kiemelkedő értékű darab: a 17. század elejétől fogva egyre növekvő számban kiadott címereslevelek közül arányaiban egyre kevesebbet láttak el – vélhetően az adományos kérésére – megrendelésére – külön díszítéssel. Az Izsó-címereslevél felső, valamint jobb és baloldali, a szöveg által el nem foglalt margóin reneszánsz stílusú, színes, sűrű ornamentika fut végig. A felváltva órajárás szerint és az ellen kanyargó zöld indák között változatos színű, hol szegfűre, hol margarétára, hol rózsára emlékeztető virágok láthatók, itt-pedig madarak és más lények bújnak meg közöttük. Jobboldalt, a díszítmény alsó végénél, valamint a bal felső sarokban, a címsor N betűjénél is ül egy-egy kismadár. A felső margó közepén, a címsor első T betűje felett egy mellvértet viselő, egyébként egy szennyfolt által nagyrészt eltakart fejű, hosszú szőke hajú antropomorf figura⁹ helyezkedik el, amely két kezével a mellette lévő két indát fogja, mintegy összetartva a motívum két részét. A baloldali margó szélesebb lévén, gazdagabb díszítést kapott a másik két oldalnál: a címerfestmény mellett egy katonai sátor alatt különböző fegyverekből összeállított, ókori gyökerű győzelmi jelvény, ún. *trophaeum* látható, ez alatt középen egy zöld papagáj ül két kifelé néző, kutyafejű, patás, rovarszárnyas mitikus lény között, még valamivel lejjebb egy szárnyas, szőke puttófej fölött két hosszú farkú, bóbítás madár ül, ezek alatt pedig egy dobból és néhány trombitából álló szintén *trophaeum*-szerű jelvény látható két, a növényi indákkal egybeolvadó sasfej között. Ennek a sok lénynek és díszítőelemnek szorosan véve semmi köze nincs a címerhez vagy az Izsó családhoz, mindössze a festőművész alkotó képzeletének termékei, az oklevél díszítésének eszközei voltak.

Arról szinte semmilyen információval nem rendelkezünk, hogy kik is voltak azok a mesterek, akik a 16-17. századi címereslevelek címerminiatúráit és esetleges egyéb festett díszítményeit készítették. Összehasonlításos módszerrel legfeljebb címereslevelek olyan csoportjait különíthetjük el, amelyekről feltételezhetjük, hogy ugyanaz a személy festhette

⁷ Az Országos Levéltár gyűjteményében megtalálható egyetlen ép példány (MNL OL R 64 - 1. - No. 171.) hátlapján, a felső, császári korona arbronsának belső ívén kétszer is szerepel az évszám: egyszer MDCX, egyszer pedig 1610 formátumban. A pecsét egyébként nem az adott jelzeten lévő címereslevélhez tartozik, mivel azt eredetileg a titkospecséttel erősítették meg.

⁸ *Kurecskó Mihály*: A magyar címer a királyi kettőspecséték tükrében 1526–1848. In: *Heraldika*. (Szerk. Kollega Tarsoly István–Kovács Eleonóra.) Budapest, 2018. 73. skk.

⁹ Horváth Sándor 1907-ben készült leírása szerint szőke hajú angyalka.

ki őket. Az Izsó-armális címerfestményeinek és díszítéseinek az MNL OL gyűjteményében egyetlen analógiája található, méghozzá Becse Balázs és gyermekei szintén Pázmány aláírásával és (mára elveszett) kettőspeccéssel ellátott, 1618. január 24-én Ebersdorfbán kelt címereslevele.¹⁰ Maga a Becse-címer persze egész más, mint az Izsó családé, de a címerminiatúra kompozíciója teljesen megegyezik a két oklevélén: az egyikén éppúgy oroszlánfejes talapzatú aedícula van, tetején két angyal által tartott, kis olaszkoszorúba foglalt, császári sas mellére helyezett magyar kiscímerrel, valamint közvetlenül az adományozott címer alatt elhelyezkedő magyar és cseh kísértőcímerrel, mint a másikon. A Becse-armális lapszél díszei egy fokkal talán egyszerűbbek, kevesebb madarat és egyéb lényt fedezhetünk fel köztük, de a baloldalon ugyanúgy megtalálható a *trophaeum*, a dob, vagy a két (itt gémpre hajzó) madár. A sok nagyon hasonló vizuális elem, valamint az időbeli közelség miatt valószínűsíthető, hogy a két oklevelet ugyanaz a személy festhette ki, de legalábbis egyazon minta alapján dolgozhattak.

A kettőspeccéssel való megerősítés ténye, valamint az oklevél igen díszes volta arra mutat, hogy az Izsó család nem lehetett rossz anyagi helyzetben, hiszen törvény szabta meg, hogy az arannyal díszített írásért felárat, a kettőspeccéssel való megerősítésért pedig dupla taksát kellett fizetni.¹¹ Eszerint egy birtokadomány nélküli címeres nemeslevélért a 17. század elején elméletileg 25 forintot kellett fizetni, díszes, részben aranyozott megírása pedig négy forintba került, ami a kettőspeccéssel miatti dupla taksával számolva ötven forint fölötti végösszeget eredményezett egyetlen armálisért. Hogy az Izsó család ténylegesen mennyit fizetett az itt ismertetett oklevélért, arról nincsenek adataink, de amennyiben a teljes taksát megfizették velük – ami sokszor a kancellár személyes döntésén múlt –, az komoly összeget tett ki. Nem véletlen, hogy a II. Mátyás által kiadott magyar címereslevelek között a kettőspeccéssel megerősítettek aránya mindössze 10%, a lapszél díszszel ellátottaké pedig ennél alig valamivel több.¹²

Az Izsó-címereslevél szövege

Nos Matthias, Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thecae, princeps Sueviae, comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kyburgi et Goritiae, landgravius Alsatie, marchio Sacri Romani Imperii supra Anasum, Burgoviae ac

utriusque Lusatie, dominus Marchiae Sclavonicae, Portus Naonis et Salinarum etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum praelatorum et baronum humillimam supplicationem nostrae propterea factam maiestati, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis fidelis nostri agilis Stephani Isoo, quae idem Sacrae imprimis regni nostri Hungariae Coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate fideliter et constanter exhibuisse ac impendisse imposterum quoque se exhibere et impendere velle dicitur. Cum igitur ob hoc, tum vero ex gratia et munificentia nostra caesarea et regia, qua quosque de nobis et Republica Christiana benemeritos ac virtutis colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi, eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad maiora quoque praestanda eos incitare possint, decernere consuevimus, eundem igitur Stephanum Isoo ac per eum Ursulam Kirali uxorem, item Georgium similiter Iso filium, uxoremque eius Dorotheam Danchyk, necnon filios suos Joannem et Stephanum ac Annam Iso filiam, alterum dicti Stephani Iso filium Michaellem consortemque suam Catharinam Lengiel, simul filios Ambrosium et Martinum Iso, tertium porro dicti saepedicti Stephani Iso filium Andream et filiam eius Catharinam Iso maritumque ipsius Martinum Czako, item Stephanum Feoldes ac uxorem eius Elizabetham Iso filiamque Annam Iso, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali in coetum et numerum verorum atque indubitatorum dicti regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobilium duximus aggregandos, annumerandos et adscribendos, annuentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipsi a modo imposterum futuris ac perpetuis semper temporibus omnibus illis gratiis, honoribus, indultis, privilegiis et libertatibus, quibus ceteri veri antiqui et indubitati regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobiles hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gavisi, utunturque et gaudent, uti, frui et gaudere possint, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint. In cuius quidem nostrae erga [ipsos] exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque nobilitatis signum haec arma sive nobilitatis insignia: scutum videlicet milita[re erectum in] duas partes divisum, in superiori supra viridem campum integer gryphus, inferio[ri d]extra v[om]er supra rubrum campum, sinister vero campus quasi candens conspicitur; scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate, ex quo gryphus inguinetenus, expansis alis, ore hianti, pede utroque rursus, instrumentum aratri vomerem gestans visitur; a summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, dextris nigris et aureis, sinistris rubris et argenteis in scuti oram fluitantibus, quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentium literarum nostrarum pictoris artificiosa manu recte depicta esse cernuntur, eidem Stephano Isoo ac per eum superius nominatim specificatis personis ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda, decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes ut ipsi a modo imposterum futuris ac perpetuis

10 MNL OL R 64 - 1. - No. 201.

11 1609. évi LXXIII. tc. 8. és 41. §§.

12 Az MNL OL gyűjteményében található 86 db II. Mátyás által kiadott magyar címereslevél közül kilencen kettőspeccéssel, 76-on titkospeccéssel van, egyet pedig nem peccéstelekt meg annak idején. A kettőspeccéssel és a lapszél díszszel oklevelek között meglepően kevés az átfedés, mindössze két olyan oklevél van, amely mindkét tulajdonsággal bír (MNL OL R 64 - 1. - No. 178. és 201.).

semper temporibus eadem arma sive nobilitatis insignia, instar aliorum verorum et indubitatorum dicti regni nostri Hungariae et partium ei subiectarum nobilium, sub iis iuribus, praerogativis, indultis, libertatibus et immunitatibus, quibus iidem vel natura, vel vero ex consuetudine usi sunt et gavis, utunturque ac gaudent, ubique in proeliis, certaminibus, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis ac aliis omnibus et quibusvis exercitiis militaribus et nobilitaribus, necnon sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentoriis, domibus et sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, vetustae ac syncerae nobilitatis titulo – quo eos ac haeredes ipsorum utriusque sexus universas ab omnibus cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praeeminentiae homines existant, dici, nominari, haberique et reputari volumus et mandamus – ferre, gestare, illisque uti, frui et gaudere possint ac valeant, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae valeant atque possint, imo nobilitamus, damus et concedimus praesentium per vigorem. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras duplici sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitas eidem Stephano Isoo ac dictis eius, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose dandas duximus et concedendas. Datum per manus fidelis nostri nobis syncere dilecti reverendissimi in Christo patris domini Petri Pázmány, archiepiscopi Strigoniensis, locique eiusdem comitis perpetui, primatis Hungariae, legati nati, summi secretarii cancellarii et consilarii nostri, in civitate nostra Vienna Austriae, die decima sexta mensis Martii anno Domini millesimo sexcentesimo decimo octavo, regnorum nostrorum Romani sexto, Hungariae et aliorum decimo, Bohemiae vero anno octavo. Reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus dominis, dicto Petro Pázmány, ecclesiae metropolitanae Strigoniensis et Demetrio Naprághy Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonicis unitarum archiepiscopis, comite Joanne Erdeody de Moniorokerék electo Agriensis, Joanne Thelegdy Varadiensis, Petro Domyttrovith Zagrabiensis, Francisco Erghelio Wesprimiensis, praefato

Demetrio Naprághy administratore Jauriensis, Valentino Léepe Nittriensis, Paulo Almassy Vacziensis, Joanne Pyber Quinqueecclesiensis, Matthia Herovitio electo Chanadiensis, Ladislao Maytheni electo Sirmiensi, Paulo David electo Tininiensi, Thoma Balasffy electo Boznensi, fratre Alphonso de Requesens Rosonensi et fratre Joanne Baptista Agatich Segniensi et Modrusiensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei feliciter gubernantibus, item spectabilibus ac magnificis, officio palatinali vacante, comite Sigismundo Forgách de Ghymes iudice curiae nostrae, comite Nicolao Thersachky de Frangepanibus regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae bano, comite Thoma Erdeody de Moniorokerék tavernicorum, Francisco de Bathian agazonum, Andrea Doczy de Nagyluchie cubiculariorum, Thoma Zechy de Rhymazéch dapiferorum, Georgio Drugett de Homonna pincernarum, Petro de Rewa curiae nostrae magistris, honore ianitorum nostrorum regalium magistris vacante ac Stephanum Palffy de Erdeöd comite Poseniense, ceterisque quam plurimis regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Matthias

*Petrus Pazmany archiepiscopus Strigoniensis etc.
Laurentius Ferenczffy*

A plica belső szélén: Arma et nobilitatio Stephani Iso, commendatorem habet comitatum Hewesiensem

A plicán: Anno Domini 1619 die decima sexta mensis Maii in sede sigillatoria comitatus Borsodiensis, in possessione Edelin celebrata praesentatae publicataeque sunt praesentes literae armales, generoso Paulo Zirmai seniore vicecomite, necnon egregiis Joannis Zendy, altero Joanne Lakos et Michaele Zirmai iudicibus nobilium [eisdem?] c[omitatus?]ibus existentibus et constitutis.

*Nicolaus Miskolczy notarius
comitatus Borsodiensis manu propria*

